

Læreplan i yrkessjåførfaget Vg3 / opplæring i bedrift

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 14. februar 2008 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2008

Gjelder til 31.07.2014

Formål

Yrkessjåførfaget skal legge grunnlag for yrkesutøvelse innen transport av personer og varer. Faget skal bidra til yrkeskompetanse som omfatter effektive, sikre, miljøvennlige og lønnsomme transporttjenester. Videre skal faget bidra til å utvikle yrkessjåfører som kan håndtere et mangfoldig og krevende trafikkbilde under skiftende vei- og føreforhold.

Opplæringen skal fremme kompetanse på transportmidler og utstyr som benyttes i bransjen. Videre skal opplæringen fremme kunnskap om interne og eksterne rammebetingelser, om nasjonalt og internasjonalt regelverk knyttet til transportbransjen og om faktorer som kan påvirke lønnsomheten i et transportoppdrag. Opplæringen skal bidra til å utvikle kompetanse på enkelt vedlikehold og sikker bruk av teknisk utstyr og hjelpemidler. Videre skal opplæringen vektlegge sikker, forsvarlig, hensynsfull og økonomisk håndtering av transportmidler uten unødvendige miljøbelastninger. Opplæringen skal fremme den enkeltes ferdigheter i bruk av digitale og elektroniske hjelpemidler. Videre skal opplæringen bidra til å utvikle lærlingens teoretiske og praktiske kompetanse i samsvar med nasjonale og internasjonale regelverk for kjøreopplæring. Opplæringen skal bidra til å utvikle kunnskap om det å drive egen transportvirksomhet.

Opplæringen skal legge til rette for at lærlingen gjennom praktiske arbeidsoppgaver kan utvikle kompetanse til å møte bransjens krav til kvalitet service og profesjonell kundebehandling. Opplæringen skal legge til rette for selvstendig arbeid ved planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av transportoppdrag i tråd med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittel er yrkessjåfør.

Struktur

Yrkessjåførfaget består av to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder	
Vg3 / opplæring i bedrift	Planlegging og drift	Transport

Hovedområder

Planlegging og drift

Hovedområdet omfatter hvordan en transportbedrift er organisert. Videre inngår planlegging av transporttjenester i samsvar med kundens bestilling og bedriftens krav til lønnsomhet. Hovedområdet omfatter samhandling internt i bedriften og med kunder og eksterne samarbeidspartnere. I hovedområdet inngår også regelverk knyttet til sikre og miljøvennlige transporttjenester.

Transport

Hovedområdet omfatter sikker og effektiv lasting, lossing og forflytting av personer og varer i samsvar med gjeldende regelverk. Hovedområdet omfatter også miljøvennlig behandling av gods og kundebehandling. Hovedområdet dekker valg og bruk av utstyr og

transportmidler som kan forebygge skade på personer, gods og miljø. Videre inngår enklere vedlikehold av utstyr og hjelpemidler knyttet til transportoppdrag. I hovedområdet inngår også bruk av manuelt og elektronisk verktøy til behandling av transportdokumenter, kommunikasjon og effektiv utføring av transportoppdrag.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I yrkessjåførfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i yrkessjåførfaget innebærer å formidle informasjon til og kommunisere med kunder og kollegaer som grunnlag for gjennomføring av arbeidsprosesser, kundebehandling og service.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i yrkessjåførfaget innebærer å utforme rapporter, utarbeide skriftlige planer og dokumentere arbeidsprosesser som ledd i virksomhetens kvalitetssikringsarbeid.

Å kunne lese i yrkessjåførfaget innebærer å samle inn og forstå informasjon som grunnlag for kommunikasjon med kollegaer og kunder. Videre betyr det å orientere seg i faglitteratur.

Å kunne regne i yrkessjåførfaget innebærer å bruke og forstå tall som inngår i lønnsomhetsvurderinger av et transportoppdrag. Videre betyr det å beregne framføringstid, mål og vekt.

Å kunne bruke digitale verktøy i yrkessjåførfaget innebærer å bruke IKT-verktøy i bransjens arbeidsprosesser. Videre betyr det å kommunisere digitalt internt i virksomheten og med kunder.

Kompetansemål

Etter Vg3

Planlegging og drift

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge transportoppdrag i samsvar med kundens bestilling, bedriftens rutiner og krav til sikker, miljøvennlig, effektiv og lønnsom drift
- planlegge transportoppdrag med tyngre kjøretøy i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens produksjon
- gjøre rede for organisering av en transportbedrift og hvordan forskjellige funksjoner i bedriften er bygd opp
- gjøre rede for hvordan interne og eksterne rammebetingelser kan påvirke effektivitet, sikkerhet, miljø og lønnsomhet
- gjøre rede for bedriftens plass og vurdere yrkessjåførens betydning i verdikjeden fra produksjon til gjenvinning
- planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidsoppgaver i samsvar med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet
- behandle nasjonale og internasjonale transportdokumenter
- bruke bedriftens betalingssystemer
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforhold i yrkessjåførfaget, og gjøre rede for arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter og rettigheter

Transport

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjennomføre og dokumentere teoretisk opplæring for tyngre kjøretøy med henger i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens produksjon
- gjennomføre og dokumentere transportoppdrag med tyngre kjøretøy med tilhenger uten unødvendige miljøbelastninger i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens produksjon
- vurdere trafikkbildet og opptre forsvarlig og hensynsfullt i trafikken under transportoppdrag med skiftende vei- og føreforhold
- gjennomføre transportoppdrag etter kundens bestilling og i samsvar med de kravene som bransjen og bedriften stiller
- utføre service og kundebehandling som samsvarer med kundens behov og forventninger
- velge og benytte digitale og elektroniske hjelpemidler i kommunikasjon med kunde og transportør
- utføre effektiv og sikker lasting og lossing av gods i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens kvalitetskrav
- velge utstyr og metode som skal sikre last og personer i kjøretøy i samsvar med gjeldende regelverk
- bruke kjøretøyets tekniske utstyr og hjelpemidler i tråd med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet
- gjøre rede for kjøretøyets konstruksjon og virkemåte
- utføre enkelt vedlikehold og klargjøring av kjøretøy, utstyr og hjelpemidler knyttet til transportoppdrag
- følge bedriftens beredskapsplaner ved driftsstans, sykdom, ulykker og ran under transportoppdrag
- utføre arbeidsoppgaver på en ergonomisk riktig måte

Vurdering

Vg3 yrkessjåførfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Fagprøve

Hovedområder	Ordning
Planlegging og drift	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på tre virkedager.
Transport	I tillegg til fagprøven må kandidaten avlegge en prøve i henhold til § 16 i yrkessjåførforskriften (FOR 2008-04-16 nr 362).

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.